

«Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ» КЕАҚ
Ғылыми кеңес отырысында
23. 05. 2025 ж. № 11 хаттамамен
БЕКІТІЛДІ

«D141 – Медицина»
білім беру бағдарламалары тобына
докторантураға түсушілерге арналған
емтихан бағдарламасы

I. Жалпы ережелер

1. Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

2. Докторантураға түсу емтиханы сұхбаттасудан, эссе жазудан және білім беру бағдарламалары тобының бейіні бойынша емтиханнан тұрады.

Блогы	Балы
1. Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтихан	100
Барлығы/ өту ұпайы	100/75

3. Түсу емтиханының ұзақтығы – 2 сағат, осы уақыт ішінде оқуға түсуші электрондық емтихан билетіне жауап береді.

II. Түсу емтиханын өткізу тәртібі

2. Электрондық емтихан билеті 3 сұрақтан тұрады.

Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтиханға дайындалуға арналған тақырыптар:

I блок (қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау)

1. «Өмір сапасы» термині дегенді қалай түсінесіз?
2. Халық денсаулығының детерминанттарын, денсаулық деңгейлерін сипаттаңыз.
3. Салауатты өмір салтын қалыптастыру тұжырымдамасын кеңейтіңіз.
4. Тегін медициналық көмектің кепілдендірілген көлемі дегеніміз не?
5. Медициналық көмек сапасы ұғымын кеңейтіңіз.
6. Медициналық мекеменің ұйым ретіндегі негізгі сипаттамаларына сипаттама беріңіз.

7. Науқастардың шағымдарының және медициналық көмекке шағымдардың көбею себептерін түсіндіріңіз. Оларды реттеу тәсілдері мен механизмдерін негіздеңіз.

8. Емдеудің клиникалық тиімділігін көрсететін негізгі көрсеткіштерді анықтаңыз

9. Артериялық гипертензия мысалын пайдаланып, «аурудың құнын» талдау моделін жасаңыз

10. Қазақстан Республикасында міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесін жүзеге асырудың негізгі алғышарттары мен факторларын атаңыз.

11. Жаһандану және оның денсаулыққа әсері.

12. Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтау пәні, мақсаты мен міндеттері.

13. Популяцияның механикалық қозғалысы және оның компоненттерінің заманауи сипаттамалары.

14. Травматизм медициналық-әлеуметтік проблема ретінде.

15. АИТВ инфекциясы медициналық-әлеуметтік проблема ретінде.

16. Қазіргі кезеңдегі Қазақстан Республикасы тұрғындарының денсаулығының ерекшеліктері (аурушандық, мүгедектік, туу қабілеті, өлім, орташа өмір сүру ұзақтығы).

17. Әлеуметтік медициналық сақтандыру, оның принциптері.

18. Қанайналым жүйесі ауруларының әлеуметтік маңызы, мамандандырылған медициналық көмекті ұйымдастыру.

19. Халыққа медициналық-профилактикалық көмекті ұйымдастырудың негізгі принциптері.

20. Фертильділіктің медициналық-әлеуметтік аспектілері, деңгейі және қазіргі тенденциялары.

21. Халықтың денсаулығын анықтайтын жағдайлар мен факторлар.

22. Медициналық деонтология және медициналық этиканың заманауи мәселелері (гуманизация, ятрогенизм, эвтаназия, трансплантология мәселелері).

23. Ұлттық денсаулық сақтаудың теориялық негіздері және ұйымдастырушылық принциптері

24. Қант диабеті медициналық-әлеуметтік проблема ретінде.

25. Жұқпалы аурулар әлеуметтік маңызы бар аурулар ретінде. Медициналық көмекті ұйымдастыру.

26. Жалпы өлімнің медициналық-әлеуметтік аспектілері және себептері. Медициналық өлім туралы анықтаманы толтыру тәртібі.

27. Алкоголизм медициналық-әлеуметтік проблема ретінде.

28. Дене дамуы халықтың денсаулығын бағалау критерийі ретінде, физикалық дамуды медициналық бақылауды ұйымдастыру.

29. Нашқорлық және уытқұмарлық - медициналық және әлеуметтік мәселелер ретінде

30. Психикалық және мінез-құлықтық ауытқулар әлеуметтік қауіпті аурулар ретінде, Қазақстанда мамандандырылған медициналық көмекті ұйымдастыру.

2 блок. (Дәлелді медицина негіздері, биостатистика)

1. Халық денсаулығының, денсаулық деңгейінің детерминанттарын сипаттаңыз.

2. Сіз қандай демографиялық көрсеткіштерді білесіз? Денсаулық сақтау саласындағы стандарттау дегеніміз не?

3. Іріктеу әдісі.

4. Статистикалық гипотеза қалай тұжырымдалады? Гипотезалардың түрлері.

5. Статистикалық критерийлер ұғымына талдау жасаңыз.

6. Статистикалық гипотезаларды сынаудың негізгі принципінің мәнін ашыңыз.

7. «Дәлелді медицина» (ДМ) ұғымының мәнін ашыңыз.

8. PICO құралының принциптері қандай?

9. Қолданылатын сұрақ, негізгі сұрақ, анықтамалар, айырмашылықтар дегеніміз не.

10. Стандарттау әдісі, оның мәні мен қолданылуы.

11. Клиникалық эпидемиологияға дәлелді медицинаның әдіснамалық негізі ретінде сипаттама беріңіз.

12. Дәлелді медицинадағы сапалы және сандық зерттеу әдістері.

13. Денсаулық статистикасы.

14. Кездейсоқ бақыланатын сынақтар.

15. Клиникалық эпидемиологияның принциптері қандай?

16. Денсаулық сақтау саласындағы басқарушылық шешімдерді оңтайландыру нені білдіреді?

17. Шешімдерді әзірлеу, қабылдау және іске асыру процесінің кезекті кезеңдерін сипаттаңыз

18. Тұлғаның қалыптасуына қандай факторлар әсер етеді? Әлеуметтену процесі қалай әсер етеді?

19. «Жалпы халық» және «таңдау» ұғымдарына сипаттама беріңіз.

20. «Вариация сериясын сипаттаңыз. Іріктеменің статистикалық таралуы.

21. Дәлелді ақпараттың медициналық электрондық мәліметтер базасына сипаттама беріңіз.

22. Сызықтық корреляция қалай жасалады? Пирсонның корреляция коэффициентінің үлгісі, оның қасиеттері. Спирман дәрежесінің корреляция коэффициенті.

23. Клиникалық зерттеулерге қазіргі кездегі талаптар қандай?

24. Статистикалық материалдарды өңдеуде компьютерлік технологияны қолдану.

25. Кестелік және графикалық материалдар. Артықшылықтары мен кемшіліктері.

26. Клиникалық зерттеулер, түсінігі, жіктелуі, клиникалық зерттеулердің дизайны.

27. Плацебо әсерін бағалаңыз. Клиникалық зерттеулерде плацебо қолдану.

28. Мета-анализге сипаттама беріңіз: түсінігі, артықшылықтары мен кемшіліктері.

29. Клиникалық практикаға басшылық жасауда дәлелді медицинаның қандай принциптері бар?

30. Клиникалық практиканың нұсқаулықтарын жасауға қандай талаптар қойылады?

3 блок. (Зерттеу әдіснамасының негіздері)

1. Эксперименттік зерттеудің логикасы мен әдістемесі. Ғылыми зерттеудің түсінігі, мәні, түрлері.

2. Медицинадағы зерттеудің формалары мен әдістері. Іргелі және қолданбалы зерттеулердің мәні.

3. Зерттеудің жаңа стратегиялары. Пәнаралық және синергетика принциптері.

4. Зерттеуді ұйымдастыру: құрылымы, ерекшеліктері, өлшемдері.

5. Зерттеу жұмысының кезеңдері - жоспарлау, ұйымдастыру және жүзеге асыру. Эмпирикалық зерттеулер жүргізу әдістері.

6. Мәселені іздеңіз және гипотезаны тұжырымдаңыз. Әдеби зерттеулер.

7. Ғылыми-техникалық ақпараттардың іздеу жүйелері мен мәліметтер базасы. Зерттеу тақырыбын таңдау.

8. Зерттеу бағдарламаларын, зерттеудің әдістемелік және процедуралық бөлімдерін құру. Тәжірибелік (эмпирикалық) зерттеуді жоспарлау және жүзеге асыру.

9. Статистикалық мәліметтерді өңдеу әдістері.

10. Кез-келген жобаның кестесін кеңейтіңіз, оны Гант диаграммасы арқылы суреттеңіз.

11. Зерттеу түрлері мен олардың жіктелуін сипаттаңыз. Медициналық зерттеулердің мақсаттары қандай?

12. Ғылым саласындағы халықаралық заңнаманы ашыңыз. Биомедициналық зерттеулерді этикалық және құқықтық реттеу саласындағы қолданыстағы халықаралық ұйымдар мен халықаралық актілерді сипаттаңыз.

13. Ғылым саласындағы ұлттық заңнаманы ашыңыз. Медициналық ғылым саласындағы нормативтік құқықтық, бағдарламалық және стратегиялық құжаттар.

14. «Ғылыми жоба» ұғымын тұжырымдаңыз, жобаның сипаттамасын және оның қасиеттерін сипаттаңыз. Резюме беріңіз.

15. Зерттеу жобасының әдістемесі мен дизайнын кеңейтіңіз. Медициналық зерттеулердің үлгілік үлгілерін сипаттаңыз.

16. Ғылыми зерттеулердегі қателіктердің негізгі түрлерін ашып, оларға сипаттама беріңіз.

17. Рецензияланған журналдарда жарияланымдар, мақалалар жазудың жалпы ережелері. Журналға мақала жазбас бұрын не туралы ойлану керек.

18. Жоба менеджерінің негізгі функцияларын дәлелдеңіз және жобаны жоспарлаудың негізгі міндеттерін сипаттаңыз.

19. Жақсы тәжірибені анықтаңыз және зерттеу процесінің сапасы қалай қамтамасыз етілетіндігін түсіндіріңіз. Қажетті шарттар мен талаптарды сипаттаңыз.

20. Көлем мен анықтаманың анықтамасын негіздеңіз. Үлгілердің түрлері. Статистикалық өңдеу әдістерін жоспарлау.

21. Жобаны жүзеге асыру барысында орындау процестерінің тобын сипаттау үшін тұлғааралық дағдыларды кеңейтіңіз.

22. Корпоративтік мәдениет пен стиль элементтерін қолдана отырып, жоба менеджерінің жоба тұтынушыларымен өзара әрекеттесуін сипаттаңыз.

23. Ғылымның негізгі әлеуметтік функцияларын атаңыз және сипаттаңыз.

24. Ғылыми жобаларды қаржыландыру көздерін іздеу.

25. Халықаралық ғылыми қорлар, қорлардың негізгі мақсаттары мен міндеттері, қызмет етудің негізгі принциптері, қызметтің басым бағыттары.

26. Қазіргі заманғы адам мен қоғам өміріндегі ғылымның рөлі мен маңыздылығын көрсетіңіз.

27. Зияткерлік меншікті қорғау. Халықаралық патенттеу. Ашулар, өнертабыстар.

28. Зияткерлік меншікті қорғау. Рационализаторлық ұсыныстар.

29. Зияткерлік меншікті қорғау. Авторлық куәліктер. Лицензия.

30. Зерттеу этикасы. Плагиат. Этикалық қағидаларды сақтамағаны үшін жауапкершілік.

III. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

Негізгі:

1. Раманқұлова А.А. Биологиялық статистика. Оқу құралы. Алматы: «Ақнұр», 2016.

2. И.А. Наумов, Е.М. Тищенко, В.А. Лискович, Р.А. Часнойт. Общественное здоровье и здравоохранение: учебник в 2 ч. Ч. 1 /; под ред. И.А. Наумова. -Минск: Выш. шк., 2013. -335 с. : ил.

3. Б.А. Поляков [и др.]. Организация медицинской помощи (методические и научно-практические аспекты) : учебно-методическое пособие к практическим занятиям / -Иваново, 2014.-168 с

4. Глушанко, В.С. Общественное здоровье и здравоохранение: пособие В.С.Глушанко. 2-е изд. Витебск: издательство ВГМУ, 2011 г., 491 с.

5. Петри А. Сэбин К. Наглядная медицинская статистика. Перевод с английского под редакцией Леонова В.П. Учебное пособие для вузов. М.:«ГЭОТАР-Медиа», 2010г.

6. Применение методов статистического анализа для изучения общественного здоровья и здравоохранения. Под редакцией чл.-корр. РАМН, проф. Кучеренко В.З. Учебное пособие. М.: «ГЭОТАР-Медиа», 2011г.

7. Т. Гринхальк. Основы доказательной медицины. Пер. с англ. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2004. – 240 с.

8. Умарова С.У., Енсегенова З.Ж. Доказательная медицина в клинической практике - Алматы, 2009. – стр. 47 (Электронная версия учебного пособия)

9. Моисеев В.С. Внутренние болезни с основами доказательной медицины и клинической фармакологии. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008.

10. В.И.Сергиенко, И.Б.Бондарева Математическая статистика в клинических исследованиях. М.:ГЭОТАР – МЕД, 2006 – 303 с.

11. В.З.Кучеренко Применение методов статистического анализа для изучения общественного здоровья и здравоохранения. М.:ГЭОТАР – МЕД, 2006. – 192 с.

12. Ежегодный сборник данных по здравоохранению «Мировая статистика здравоохранения», 2013 г. ВОЗ, 2014. – 170 с.

13. Государственная программа развития здравоохранения «Денсаулык» на 2016-2019 гг.

14. Carter M. Designing Science Presentations: A Visual Guide to Figures, Papers, Slides, Posters, and More, Academic Press, 2013.

15. Торосян В.Г. История и философия науки: учебник для вузов. — М., 2012.

16. Юшков А.В. Основы планирования научных исследований. Қазак университеті, 2004

Қосымша оқулықтар:

1. Кодекс о здоровье народа РК, 2009 г.

2. Общественное здоровье и здравоохранение : руководство к практическим занятиям : учеб. пособие / В. А. Медик, В. И. Лисицын, М. С. Токмачев. -М. : ГЭОТАР-Медиа, 2012. -400 с. : ил.

3. Общественное здоровье и здравоохранение : учеб. для студентов / Ю. П. Лисицын, Г.Э.Улумбекова. -3-е изд., перераб. и доп. - М.:ГЭОТАР-Медиа, 2011.-544 с. : ил.

4. Burcer, Robert E., leonard Friedeman. Learning books/ Essentials management and leadership in Public Health, 2011

5. Менеджмент в здравоохранении: учеб. пособие / Под ред. М.М. Мухамбекова. – М.: РУДН, 2012. – 372 с.

6. Гржибовский А. М. Выбор статистического критерия для проверки гипотез /А. М. Гржибовский // Экология человека. - 2008. - № 11. - С. 48-57.
7. Флетчер Р., Флетчер С., Вагнер Э. Клиническая эпидемиология. Основы доказательной медицины: Пер. с англ./Под общ.ред.Е.Бащинского,С.Ю.Варшавского. – М.:Медиа Сфера, 2000. – 352 с. (Электронная версия учебного пособия)
8. Гланц С. Медико-биологическая статистика – М.:Практика,1999.
9. Доказательная медицина. Ежегодный справочник. Москва, 2003.____
10. Ланг Т.А., Сесик М. Как описывать статистику в медицине. Перевод с анлийского под редакцией В.П. Леонова. М.: Практическая медицина, 2011г.
11. В.И.Зайцев, В.Г.Лифляндский, В.И.Маринкин. Прикладная медицинская статистика. Учебное пособие.- С-Петербург, Фолиант, 2006.
12. Савилов Е.Д., Астафьев В.А., Жданова С.Н., Заруднев Е.А.Эпидемиологический анализ: Методы статистической обработки материала. –Новосибирск: Наука-Центр, 2011. – 156 с.
13. Умарова С.У., Енсегенова З.Ж. Доказательная медицина в клинической практике - Алматы, 2009. – стр. 47 (Электронная версия учебного пособия)
14. Dwan K, Altman DG, Arnaiz JA, Bloom J, Chan AW, et al. (2008) Systematic review of the empirical evidence of study publication bias and outcome reporting bias. PLoS ONE 3:e3081 10.1371/journal.pone.0003081
15. Scherer RW, Langenberg P, von Elm E. (2007) Full publication of results initially presented in abstracts. Cochrane Database Syst Rev (2):MR000005
16. Glasziou P, Altman DG, Bossuyt P, Boutron I, Clarke M, et al. (2014) Reducing waste from incomplete or unusable reports of biomedical research. Lancet 383:267–76. 10.1016/S0140-6736(13)62228-X
17. Boutron I, Dutton S, Ravaud P, Altman DG. (2010) Reporting and interpretation of randomized controlled trials with statistically nonsignificant results for primary outcomes. JAMA 303:2058–64. 10.1001/jama.2010.651
18. Cobo E, Cortés J, Ribera JM, Cardellach F, Selva-O'Callaghan A, Kostov B, et al. Effect of using reporting guidelines during peer review on quality of final manuscripts submitted to a biomedical journal: masked randomised trial. BMJ. 2011. November 22;343:d6783 10.1136/bmj.d6783
19. Williamson P, Altman D, Blazeby J, Clarke M, Gargon E. (2012) Driving up the quality and relevance of research through the use of agreed core outcomes. J Health Serv Res Policy January;17(1):1–2. 10.1258/jhsrp.2011.011131
20. Tenaerts P, Madre L, Archdeacon P, Califf RM. The Clinical Trials Transformation Initiative: innovation through collaboration. Nat Rev Drug Discov 2014. November;13(11):797–8. 10.1038/nrd4442

21. National Institutes of Health. Proposed Principles and Guidelines for Reporting Preclinical Research. <http://www.nih.gov/about/reporting-preclinical-research.htm> Last Accessed: Nov 24, 2014.